IDEILE MOR GREU

I-au fixat strâns, ca să poată suporta şocul accelerației, le-au înconjurat scaunele ultrasofisticate cu fluide şi le-au fortificat trupurile cu substanțe stimulative. Fireşte, când avea să vină vremea, puteau să-şi desprindă curelele şi să-şi extindă puțin raza de acțiune.

Costumul uşor; dintr-o singură bucată, le dădea iluzia libertății (şi, într-adevăr, era doar o iluzie). Aveau posibilitatea să-şi mişte brațele în voie, dar picioarele numai foarte puțin — reuşeau să întindă numai câte unul, pe rând, dar nu pe amândouă o dată. Puteau chiar să-şi schimbe poziția şi să se încline puțin spre dreapta sau spre stânga, dar nu aveau voie să-şi părăsească fotoliile. Orice activitate era făcută numai în fotoliu. Mâncau, dormeau şi îşi satisfăceau alte necesități într-un mod care cu greu se putea numi adecvat. Pe scurt, timp de o săptămână (de fapt, ceva mai mult), erau condamnați să zacă într-un mormânt. Pentru ei, amănuntul că acel mormânt era înconjurat de imensitatea cosmosului nu prezenta nici o importanță.

Cu accelerația se terminase. Începuse tăcuta şi monotona călătorie prin spațiul care separa Pământul de Lună, şi cei doi bărbați s-au simțit cuprinşi de o spaimă imensă.

— Despre ce să vorbim? a întrebat Bruce G. Davis Junior cu o voce dogită.

— Nu ştiu, i-a răspuns Marvin Oldbury. Din nou s-a lăsat tăcerea.

Cei doi nu erau prieteni. Până nu demult, nici măcar nu se cunoşteau. Întâmplarea făcuse să fie "încarcerați" împreună. Amândoi se oferiseră voluntari şi amândoi îndepliniseră toate cerințele. Erau inteligenți, necăsătoriți şi perfect sănătoşi. Mai mult, ambii fuseseră supuşi unei psihoterapii complete, cu luni de zile înaintea acestui zbor. Sfatul de bază al psihologilor sunase cam aşa: "Vorbiți! Vorbiți încontinuu, dacă e nevoie! Nu vă lăsați în voia singurătății!".

— De unde ştiu ei ce e bine şi ce nu? a exclamat Oldbury. Acesta era mai înalt şi mai voinic decât tovarăşul lui şi avea o față pătrată şi puternică. Un smoc de păr îi acoperea zona dintre cele două sprâncene negre.

Davis avea părul nisipiu şi pistrui pe față, un zâmbet oarecum agresiv şi umbre în jurul ochilor. Poate că de aceea privirile lui păreau prevestitoare de rău.

— De unde ştiu, cine?

— Psihologii. Mă refeream la sfatul lor de a vorbi. De unde ştiu ei că ajută?

— Ce le pasă? a răspuns Davis tăios. E un experiment. Dacă nu iese bine, următorilor o să le spună: "Nu scoateți o vorbă!".

Oldbury şi-a întins brațele, şi degetele lui au atins pereții semi-sferei înțesate cu aparate şi sisteme de informație. Putea să umble la comenzi, să regleze instalația de aer condiționat, să apuce tuburile de plastic din care sugeau lichidul nutritiv lipsit de gust, să dea un cot dispozitivului de eliminare a gunoiului sau să pună mâna pe cadranele care controlau ecranul de vizionare.

Totul era scăldat în lumina blândă ce provenea de la bateriile solare plasate pe învelişul navei, iar energia pe care acestea o captau era, practic, inepuizabilă.

Slavă Cerului că nava fusese construită în aşa fel încât să se învârtă în jurul axei sale, şi-a zis Oldbury. În felul acesta se producea o forță centrifugă care îi ținea în fotoliu şi le permitea să-şi simtă greutatea. Fără stropul acela de gravitație, care le amintea de Pământ, n-ar fi reuşit să suporte drumul.

Şi totuşi, constructorii ar fi putut să facă nava mai spațioasă. Ar fi putut să proiecteze echipamentul mai mic şi să le ofere celor doi oameni mai mult loc.

— N-ar fi fost rău să ne lase mai mult loc liber! a gândit el cu glas tare.

— De ce? s-a mirat Davis.

— Ca să ne putem ridica în picioare.

Davis a mormăit ceva neclar. Era singurul răspuns pe care se simțea în stare să-l dea.

— De ce te-ai oferit voluntar? I-a întrebat Oldbury.

— Ar fi trebuit să mă întrebi înainte de a pleca. Atunci ştiam mai bine. Voiam să fiu unul dintre primii oameni care au făcut înconjurul Lunii. Voiam să fiu erou la douăzeci şi cinci de ani... Eu şi Cristofor Columb, înțelegi?

Tânărul a făcut o pauză, şi-a răsucit nervos capul dintr-o parte într-alta şi a luat două înghițituri de apă din tub.

— Numai că în ultimele două luni, pesemne din aceleaşi motive, a continuat el, în sufletul meu s-a născut dorința de a renunța. În fiecare noapte, mă duceam la culcare năduşind şi jurându-mi că a două zi îmi voi da demisia.

— Totuşi, nu ți-ai dat-o.

— Fiindcă n-am putut. Am fost prea laş ca să recunosc că sunt un laş. Chiar şi atunci când mă fixau în fotoliu, eu voiam să strig: "Lăsați-mă în pace! Puneți-l pe altul în locul meu!" Dar nici atunci n-am fost în stare să recunosc adevărul.

Oldbury i-a adresat un zâmbet amar.

— Eu nici măcar n-aveam de gând să le spun. Le-am scris un bilețel în care mărturiseam că nu mai puteam să continui misiunea. Intenționam să-l pun la poştă şi apoi să mă fac pierdut în deşert. Ştii unde e bilețelul acum?

— Unde?

— În buzunarul de la cămaşă. Uite-aici!

— Nu-i nimic, a mormăit Davis. Când ne întoarcem o să fim mari eroi: celebri şi tremurând din toate mădularele.

Lars Nilsson era un bărbat palid, cu ochi trişti, cu degete lungi şi oase proeminente. Era civil şi răspundea de proiectul spațial de trei ani. În pofida tensiunii permanente şi a eşecurilor, slujba îi plăcea mult — până acum, până în momentul în care cei doi tineri fuseseră imobilizați în fotoliile navei.

— Mă simt ca şi cum aş face vivisecție! a exclamat el. Doctorul Godfrey Mayer, şeful secției de psihologie, părea la fel de îndurerat.

— Trebuie să acceptăm faptul că riscul e inevitabil. Ne-am dat toată silința ca să-i protejăm pe aceşti oameni. Nu uita că s-au oferit voluntari.

— Ştiu asta, a răspuns Nilsson pe un ton plat.

Amănuntul respectiv nu-i aducea nici o alinare.

În timp ce privea pe îndelete comenzile, Oldbury s-a întrebat dacă avea să se aprindă vreodată cadranul roşu ce anunța pericolul şi dacă avea să răsune vreodată soneria de alarmă.

Li se dăduseră asigurări că, în măsura în care previziunile erau valabile, acest lucru nu avea să se întâmple, dar totodată fuseseră minuțios instruiți cum să acționeze manual fiecare comandă.

Această instruire îşi avea rostul ei. E drept, automatizarea avansase atât de mult încât nava devenise un organism capabil de a se autoregla, aducând aproape cu o ființă vie. Şi totuşi, în trei rânduri, se întâmplase ca nave -la fel de complexe ca aceea în care zăceau acum înmormântați, dar lipsite de echipaj uman, să fie trimise spre Lună şi să nu se întoarcă. Mai mult, sistemul se transmitere a informațiilor pe Pământ se defectase, în toate cazurile, încă înainte ca nava să ajungă pe orbita Lunii.

Sub presiunea opiniei publice, cei care lucrau la proiect votaseră trimiterea în spațiu a unei nave cu echipaj uman la bord. Acest lucru era necesar deoarece imperfecțiunile automatizării puteau fi compensate de comanda manuală.

Un echipaj format din doi oameni părea perfect. Autoritățile se temeau ca nu cumva o singură persoană, pusă în condiții de izolare totală, să cedeze nervos.

— Davis! Hei, Davis! a strigat Oldbury.

— Ce-i? a tresărit celălalt.

— Hai să vedem cum arată Pământul.

— De ce?

— De ce nu? Tot suntem aici. Cel puțin, să admirăm priveliştea.

Oldbury s-a lăsat pe spate în fotoliu. Captatorul de imagini era un exemplu de automatizare. În contact cu radiația cu lungimi de undă scurte, acesta înceta să mai funcționeze. Soarele era imposibil de văzut. În rest, însă, se orienta automat spre cea mai puternică sursă de lumină din spațiu, compensând orice mişcare a astronavei. Mici celule fotoelectrice, localizate pe cele patru părți ale navei, se roteau fără încetare, scanând cerul. Dacă nu voiai imaginea celei mai puternice surse de lumină, îndreptai manual captatorul către obiectivul dorit.

Davis a apăsat un buton şi ecranul s-a luminat; apoi a stins lumina din interior, astfel că imaginea a devenit şi mai strălucitoare, în contrast cu întunericul din jur.

Pe ecran nu a apărut un glob cu continente pe el, ci o imagine neclară, colorată în alb, albastru şi verzui. Cadranul care arăta distanța față de Pământ, luând în calcul valoarea constantei gravitaționale, indica treizeci de mii de mile.

— Hai să-i vedem marginea, a spus Davis şi, întinzându-se până la comenzi, a mişcat imaginea.

O curbă de întuneric a înghițit o parte din ecran. În acea zonă nu se zărea nici o stea.

— E umbra nopții! a murmurat Oldbury.

Brusc, imaginea a alunecat înapoi. Întunericul a înaintat din partea cealaltă, iar curba era acum mai clară şi îndreptată în sens opus. De data aceasta, stelele sfârtecau bezna cu lumina lor tăioasă.

— Aş vrea să fiu acolo, a spus Oldbury solemn, înghițind în sec.

— Cel puțin, vedem că Pământul e rotund, a rânjit Davis.

— Halal descoperire!

Davis s-a simțit ofensat de tonul lui Oldbury.

— Să ştii că, într-adevăr, e o descoperire... Numai un procent foarte mic din populația lumii e convinsă că Pământul este rotund.

Încruntat, el a aprins lumina în navă şi a făcut să dispară orice corp ceresc de pe ecran.

— De la 1500 încoace, numărul ignoranților a scăzut în permanență, i-a răspuns Oldbury țâfnos.

— În Noua Guinee, există triburi care cred şi acum că Pământul e plat. Şi în America poți întâlni secte religioase care susțin acelaşi lucru. Ideile mor greu.

— Prostii!

Davis se mai înmuiase.

— Dar *tu* poți să dovedeşti că e rotund? I-a zădărât el pe celălalt. În afara faptului că-l vezi *acum* că e rotund, ai şi alte dovezi?

— Eşti ridicol!

— Aşa să fie oare? Sau ai luat cuvintele învățătoarei drept literă de evanghelie? Ce dovezi ți s-au adus? Că umbra Pământului pe Lună, în timpul unei eclipse, e rotundă şi că numai o sferă lasă o urmă rotundă? Asta-i o tâmpenie! Un disc lasă tot o umbră rotundă, la fel şi un ou. O să-mi spui că oamenii au călătorit în jurul lumii. Dar la fel de bine ar fi putut să se învârtă în jurul unui punct central situat pe un Pământ plat, pe o distanță fixă. Efectul ar fi fost acelaşi. La orizont se vede

mai întâi catargul navelor? Iluzie optică! Există altele şi mai ciudate.

— Pendulul lui Foucault, l-a întrerupt Oldbury, luat prin surprindere de virulența celuilalt.

— Te referi la pendulul care descrie un plan, iar acel plan se roteşte o dată cu rotația Pământului în jurul axei sale, în funcție de latitudinea locului unde efectuăm experimentul? Cum să nu! Asta *dacă* pendulul se menține într-un singur plan; *dacă* teoria e corectă. Cum reuşeşti, insă, să-l convingi pe omul de pe stradă, care nu are cunoştințe de fizică? Ce dovezi palpabile îi aduci, în afară de cuvântul de onoare al unui fizician? Ascultă-mă bine, n-a existat nici o dovadă satisfăcătoare că Pământul e rotund, până la zborul rachetelor în spațiu — doar acestea au avut ocazia să fotografieze curbura planetei!

— Prostii! a mârâit din nou Oldbury. Geografia Argentinei ar fi fost în întregime deformată dacă Pământul ar fi fost plat, cu Polul Nord în centru. Oricare alt centru ar desfigura geografia uneia sau alteia dintre regiunile pe care le cunoaştem. Învelişul exterior al planetei nu ar avea aceeaşi formă dacă n-ar fi sferic. Nu poți să negi asta!

Davis a tăcut pentru câteva clipe, apoi a glăsuit îmbufnat:

— De ce naiba ne certăm? Ducă-se pe pustii!

Imaginea Pământului în spațiu şi controversa avută treziseră în Oldbury fiorii unei nostalgii aproape dureroase. Tânărul a început să vorbească despre casă cu o voce joasă. Şi-a amintit de anii adolescenței, petrecuți în Trenton, un orăşel din New Jersey, şi a prins să povestească întâmplări cu familia sa, dintre cele mai banale, la care nu se mai gândise de ani de zile. Râdea de lucruri nu foarte amuzante şi simțea iarăşi dureri din copilăria uitată, pe care credea că le lăsase definitiv în urmă. La un moment dat, chiar a ațipit, dar s-a trezit tresărind, într-o stare de confuzie, încercând să înțeleagă unde se afla şi de unde izvora lumina aceea rece şi albăstruie. Instinctiv, a dat să se ridice în picioare, dar s-a prăbuşit înapoi, cu un geamăt, izbindu-se cu cotul de metalul dur.

Ecranul era iarăşi aprins. Lumina albăstruie care-i inundase ochii când se trezise provenea de la imaginea Pământului. Curbura planetei era acum mult mai clară. Se îndepărtaseră deja la 50.000 de mile de casă.

Davis, care se întorsese spre el atunci când voise să se ridice din fotoliu, l-a abordat din nou pe un ton incisiv:

— Sfericitatea Pământului nu constituie o dovadă. La urma urmei, omul ar putea să se târască pe suprafața lui şi să-şi dea seama după geografia din jur că este rotund, cum ai zis şi tu. Dar există şi alte chestiuni față de care ne comportăm de parcă le-am cunoaşte de mult, fără să avem vreo justificare.

— Bine, bine..., a mormăit Oldbury, frecându-şi cotul lovit.

Dar Davis nu s-a lăsat îmbunat:

— Uite, ăsta-i Pământul. Priveşte-l cu atenție! Câți ani crezi că are?

— Vreo câteva miliarde, presupun, a răspuns Oldbury precaut.

— *Presupui?* Ce drept ai să presupui? De ce nu presupui că are câteva mii de ani? Bunicul tău aşa credea, ca şi al meu, de altfel, bazându-se pe capitolul întâi din Geneză. De unde ai certitudinea că se înşelau?

— Avem dovezi geologice.

— Ce dovezi? Timpul de care a avut nevoie oceanul pentru a deveni sărat? Timpul necesar depunerii unei roci sedimentare? Timpul în care se formează plumbul în zăcămintele de uraniu?

Oldbury se lăsase pe spate în fotoliu şi privea Pământul cu un soi de detaşare. Abia dacă îl auzea pe Davis. Încă puțin, şi avea să vadă întreaga planetă pe ecran. Deja umbra nopții de pe o parte a curbei părea pe punctul de a se muta pe partea

cealaltă.

Fireşte că nu umbra nopții îşi schimba poziția. Singura vină o purta mişcarea de rotație a Pământului. Dar, pentru cei doi oameni din spațiu, planeta era în întregime scăldată în lumină.

— Ei, ce zici? a reînceput Davis, plin de elan.

— Ce să zic? a răspuns Oldbury, luat prin surprindere.

— Care-i problema cu blestematele alea de dovezi geologice?

— Păi, ar mai fi şi dezintegrarea uraniului.

— Am amintit-o deja! Eşti un prost, ştiai asta?

Oldbury a numărat în gând până la zece, înainte de a-i răspunde.

— Nu cred!

— Atunci, ascultă aici! Să presupunem că Pământul a apărut acum şase mii de ani, cum zice Biblia. De ce, mă rog, n-ar fi putut să fie creat *atunci* uraniu cu o anumită cantitate de plumb în el? Dacă uraniul a putut fi creat, de ce nu şi plumbul? De ce să nu fi fost creat oceanul cu sare în el, de ce să nu fi avut rocile sedimentare grosimea actuală încă de la început? De ce să nu fi fost create fosile cu aspectul pe care îl cunoaştem astăzi?

— Cu alte cuvinte, de ce să nu fi fost creat Pământul laolaltă cu dovezile care să ateste o vechime de câteva miliarde de ani?

— Chiar aşa, de ce nu?

— Să punem întrebarea invers: ce rost ar fi avut?

— Nu mă interesează! Vreau doar să-ți demonstrez că aşa-numitele dovezi ale vechimii Pământului nu exclud ipoteza Creației.

— Şi precis crezi că totul a fost conceput ca un fel de joc, un puzzle ştiințific, pentru a ne pune la încercare ingeniozitatea, un exercițiu menit a solicita mintea omului — o junglă mentală vârâtă în țarcul său intelectual...

— Faci pe deşteptul, Oldbury! Şi de ce, mă rog, ți se pare o ipoteză neplauzibilă? Oricum, nu poți dovedi contrariul.

— Eu nu vreau să dovedesc nimic.

— Desigur, tu te mulțumeşti cu ce-ți spun alții. De asta am zis că eşti un prost. *Dacă* am fi în stare să ne întoarcem în timp şi să vedem cu proprii noştri ochi, atunci ar fi cu totul altceva. Am putea merge până în anul 4004 înainte de Hristos, în Egiptul pre-dinastic, sau, şi mai departe, în epoca mamuților.

— Sau a tiranozaurilor.

— Exact! Dar, până atunci, putem doar să speculăm, fără să fim siguri dacă am ghicit corect sau nu. Întreaga ştiință se bazează pe credința în anumite premise şi în valabilitatea deducției şi a inducției.

— Asta nu e o crimă.

— Ba este! I-a contrazis Davis vehement. Ajungi să crezi şi, o dată cu asta, închizi toate porțile minții. Ți-ai format propria idee şi nu mai vrei să o înlocuieşti cu alta. Galileo a descoperit ce greu mor ideile...

— Şi Columb a făcut-o! a adăugat Oldbury somnoros.

Imaginea Pământului, cu nuanțele sale albăstrii şi vârtejurile din atmosferă, avea asupra sa un efect aproape hipnotic.

La auzul remarcii tovarăşului său, Davis a fost cuprins de o bucurie răutăcioasă.

— Columb? Continui să crezi că el se încăpățâna să considere că Pământul e rotund, în vreme ce toți ceilalți ziceau că e plat?

— Într-o măsură mai mică sau mai mare...

— Vezi ce se întâmplă când o asculți pe învățătoarea ta, care la rândul ei şi-a căpătat cunoştințele de la învățătoarea ei, şi aşa mai departe? Orice om inteligent şi

cu ceva carte, contemporan cu Columb, ştia că Pământul e rotund. Chestiunea în litigiu era *mărimea* Pământului.

— Serios?

— Sigur. Columb consultase hărțile unui geograf italian care susținea că Pământul are o circumferință de 15.000 de mile şi că marginea de est a Asiei se află la trei-patru mii de mile de Europa. Geografii de la curtea regelui Ioan al Portugaliei susțineau că Pământul are o circumferință de aproximativ 25.000 de mile şi că estul Asiei se află la o distanță de 12.000 mile față de coasta de vest a Europei. De aceea, îl sfătuiau pe regele Ioan să prefere ruta ce ocolea Africa. Băieții aceia aveau dreptate, iar Columb era cel care se înşela. Portughezii au ajuns în India, dar Columb, nu.

— În schimb, a descoperit America. Asta nu poți să negi!

— E lipsit de relevanță pentru ceea ce discutăm noi acum. Descoperirea Americii a fost un accident. Columb era un asemenea farseur încât, atunci când şi-a dat seama că greşise, a preferat să-şi falsifice jurnalul decât să-şi schimbe ideile. Ideile *lui* au murit foarte greu, de fapt, au pierit o dată cu el. Aşa o să se întâmple şi cu tine. Pot să vorbesc eu pân-oi răguşi, că tu tot o să-l consideri pe Columb mare fiindcă susținea sfericitatea Pământului într-o perioadă când toți credeau că-i plat.

— Fie cum zici tu! a mormăit Oldbury.

Era toropit şi se gândea la supa de pui pe care o făcea mama lui când era copil, o supă straşnică în care punea şi orz. Îşi aducea aminte de mirosul din bucătărie, sâmbătă dimineața, când mâncau pâine prăjită, şi cum erau străzile udate de ploaie...

Lars Nilsson avea în față hârtiile cu transcrierea celor discutate la bordul navei. Porțiunile mai semnificative erau subliniate de psiholog.

— Îi recepționăm clar? a întrebat el.

Godfrey Mayer l-a asigurat, între două adnotări, că aparatele de recepție funcționau perfect.

— Aş fi vrut să nu fi fost obligați să le ascultăm conversația fără ştirea lor, a continuat Nilsson. Presupun, însă, că pretenția mea e pur şi simplu prostească...

Celălalt era hotărât să nu-l contrazică.

— E într-adevăr prostească. Trebuie să înțelegi că acesta este singurul mod de a primi informațiile necesare pentru studiul comportamentului uman în spațiu. Când experimentam efectul accelerației asupra corpului uman, te simțeai vinovat fiindcă le urmăreai variațiile de tensiune arterială?

— Ce părere ai despre Davis şi despre teoriile lui ciudate? Drept să-ți spun, mă îngrijorează.

Doctorul Mayer a clătinat din cap.

— Încă nu ştim ce-ar trebui să ne îngrijoreze mai mult. Davis se luptă cu propriile-i resentimente față de ştiința ce l-a adus în situația în care se află acum...

— Asta-i teoria ta?

— E o posibilitate ce trebuie avută în vedere. A-ți exprima agresiunea poate fi un lucru bun. În cazul nostru, asta îl ajută pe Davis să-şi păstreze echilibrul. Dar, dacă exagerează... nu ştiu. E prea devreme pentru a emite o părere. Poate că Oldbury se află într-un pericol mai mare. Â devenit pasiv...

— Ce crezi, Mayer, suntem pe cale să descoperim că omul, în general, nu e făcut pentru spațiu?

— Dacă am putea să construim nave în care să încapă o sută de oameni şi în interiorul cărora să putem crea un mediu asemănător celui de pe Pământ, n-ar exista probleme. Dar dacă navele noastre vor arăta mereu ca aceasta — şi a schițat

un gest vag cu mâna, în sus — atunci vom avea necazuri.

Nilsson era uşor nemulţumit.

— Ei, au ajuns deja în a treia zi şi încă nu au apărut probleme majore, a bombănit el.

— Suntem în a treia zi, a cârâit Davis, cu o voce răguşită. Am trecut de jumătatea drumului.

— Hmm! Un văr de-al meu avea un depozit de cherestea, şi-a amintit Oldbury. Raymond îl chema. Câteodată, când mă întorceam de la şcoală, treceam pe la el...

Din senin, şirul gândurilor i-a fost întrerupt de poemul lui Longfellow, *Fierarul satului,* era acolo un vers care zicea: "copiii se întorc de la şcoală...", şi Oldbury s-a întrebat câţi dintre acei care îl recitau înţelegeau cu adevărat sensul cuvintelor.

— Ce ziceam? I-a întrebat brusc pe Davis.

— Nu ştiu, a răspuns acesta iritat. Eu am spus că am trecut de jumătatea drumului şi încă n-am privit Luna.

— Atunci, hai să privim Luna!

— Foarte bine. În cazul ăsta, pune mâna şi reglează tu captatorul de imagini! Eu l-am reglat destul până acum. La naiba, cred c-am făcut băşici pe fund de-atâta stat!

Şi Davis s-a foit nervos în fotoliul adânc, ca şi cum ar fi vrut să-i dea alte contururi.

— De ce naiba or fi pus gravitaţie pe nava asta nenorocită? Pesemne ca să rămânem ţintuiţi într-un loc! Dacă am fi plutit, ne-am fi relaxat şi noi puţin...

— Şi pe urmă te-ai fi plâns că ţi-e greaţă. Nu vezi că nici n-ai loc să te ridici în picioare, darămite să mai şi pluteşti!

Oldbury manevra comenzile captatorului, în timp ce vorbea. Pe ecran, mii de stele se perindau prin faţa lor.

Nu era o treabă grea. Inginerii din Trenton — adică din New Mexico, de fapt..., mă rog, de pe Pământ — inginerii, deci, îi instruiseră bine. Trebuia doar să întorci captatorul cu 180 de grade faţă de Pământ, atâta tot. După aceea, se îndrepta el singur spre Lună, din cauza luminii pe care aceasta o degaja. Luna era cel mai strălucitor obiect dintre toate cele care se aflau în zonă şi se găsea în centru — e drept, într-un echilibru instabil. Aparatele aveau nevoie de câteva secunde pentru a scana restul cerului şi pentru a orienta din nou ecranul spre Pământ, dar în acele câteva secunde, cât mai funcţionau comenzile manuale, aveai senzaţia că astrul nopţii se pregătea să intre prin hublou.

De fapt, Luna se afla în primul pătrar. Ea trebuia să se menţină în opoziţie faţă de Pământ atâta vreme cât nava continua să zboare pe o traiectorie cât mai apropiată de linia ce lega cele două lumi.

Numai că astrul nopţii era puţin distorsionat, de parcă ar fi fost o ilustraţie dintr-un calendar ieftin. Lui Oldbury i-a apărut deodată în minte imaginea a două capete profilându-se pe conturul Lunii, unul cu părul lung şi ondulat, celălalt cu părul scurt şi drept. Pentru aceasta, însă, ar fi trebuit să fie Lună plină.

— Cel puţin e acolo, a spus Davis, pe un ton uşor dispreţuitor.

— Te aşteptai să nu fie?

— În spaţiu, nu ştii la ce te poţi aştepta. Este posibil să existe, la fel de bine cum ar fi fost posibil să nu existe. Nimeni n-a mai fost pe-aici, până acum. Prin urmare, eu sunt mulţumit că văd Luna.

— De pe Pământ nu poţi s-o vezi?

— Te sfătuiesc să nu fii atât de sigur de ceea ce crezi că observi de pe bătrâna noastră planetă. În general, cei mai mulţi pământeni pretind că văd un glob galben cu pete întunecate, care se mişcă încoace şi încolo pe un fundal albastru, de parcă

ar fi acționat de un mecanism.

— Stelele şi planetele sunt şi ele acționate de un mecanism?

— Da, ca într-un planetariu. De ce n-ar fi aşa? Cât despre telescoape, ele descoperă în fiecare zi noi şi noi luminițe pictate pe...

— Şi tot tabloul ăsta se colorează în roşu, din când în când?

— De ce nu? În momentul de față, nu sunt sigur decât de faptul că am trecut de jumătatea drumului, că Luna se face din ce în ce mai mare şi că poate există cu adevărat. Mă abțin, însă, să-mi exprim vreo părere despre planete şi stele.

Oldbury s-a uitat spre Lună şi a oftat. În câteva zile, aveau să se înscrie pe orbita ei şi urmau s-o înconjoare, cercetându-i fața nevăzută.

— N-am crezut niciodată povestea cu omul de pe Lună, a spus el. Nu l-am văzut niciodată. În schimb, am observat chipul unei femei, cu ochii puțin oblici şi foarte trişti. Când mă aflam în dormitor, Luna plină îmi pătrundea prin fereastră şi mă făcea şi pe mine trist, dar, totodată, îmi inspira un sentiment de prietenie. Mie mi se părea că Luna se mişcă, şi nu norii, şi cu toate astea ea nu ieşea niciodată din cadrul ferestrei. Şi, spre deosebire de Soare, pe ea o poți vedea şi printre nori, cu toate că cel dintâi e mult mai strălucitor. Un nor cât de mic, şi Soarele dispare... Ce-ai zis, ta... ăăă... Davis?

— Ce se întâmplă cu vocea ta?

— Nimic.

— Guiți ca un purceluş.

— Nu guiț, l-a contrazis Oldbury, forțându-se să ia o octavă mai jos. Se uita îndelung la două dintre ceasurile de pe tabloul de bord.

Unul arăta ora standard, dar aceasta nu-l interesa; celălalt măsura timpul scurs de la plecare. Pe acesta îl privea cu regularitate. În prezent, arăta 64 de ore şi câteva minute. Alături, se aflau alte cifre, notate cu roşu, ce indicau orele rămase până la întoarcerea pe Pământ — o sută patruzeci şi patru şi câteva minute.

Lui Oldbury nu-i plăcea că era măsurat şi timpul de care dispuneau până la sfârşitul misiunii. Şi-ar fi dorit să-l calculeze el. Pe vremuri, în Trenton, număra distanța care-l despărțea de vacanța de vară, calculând greoi, în minte, în timpul orelor de geografie, numai în timpul orelor de geografie: atâtea zile, atâtea ore... Scria rezultatul cu cifre mici pe caietul de notițe... Cu fiecare zi care trecea, numărul acela devenea tot mai mic. Jumătate din bucuria vacanței care se apropia stătea ascunsă în cifrele acelea care scădeau.

Acum, însă, numărul orelor se micşora singur, pe măsură ce secundarul se rotea la nesfârşit, secționând timpul în feliuțe subțiri ca hârtia, ca şi cum ar fi fost o maşină de tăiat mezeluri.

Deodată, vocea lui Davis i-a ajuns la urechi.

— Până acum, totul a mers bine.

— Nici pe viitor n-o să se întâmple nimic rău, a spus Oldbury încrezător.

— De unde ştii?

— Fiindcă numărul e din ce în ce mai mic.

— Cum? Ce-ai zis?

O clipă, Oldbury a părut încurcat, apoi a bombănit ca pentru sine:

— Nimic...

Razele astrului nopții nu reuşeau să împrăştie întunericul din navă. Oldbury a adormit din nou, cu bărbia rezemată în piept, pe jumătate conştient de prezența adevăratei Luni, dar visând în acelaşi timp la acea Lună plină cu fața tristă ce-l privea prin fereastră şi se clătina în bătaia vântului...

— Două sute de mii de mile! a exclamat Davis. Adică 85% din distanța totală.

Porțiunea luminată a Lunii părea pistruiată şi ciupită de vărsat, iar capetele

cornului depăşiseră marginea ecranului. *Mare Crisium* era un oval întunecat, uşor distorsionat din cauza unghiului din care îl priveau, dar suficient de mare cât să vâri pumnul înăuntru.

— ... Şi totul merge bine, a continuat Davis. Nu s-a aprins nici o luminiță roşie pe nici unul dintre cadrane...

— Foarte bine!

— Cum adică, foarte bine? — Davis îşi fixa colegul cu ochii micşoraţi a suspiciune. — Ştii doar că, în încercările anterioare, totul a fost în regulă până când s-a ajuns în acest punct, aşa că nu ne putem încă permite să răsuflăm uşuraţi.

— Nu cred că se va întâmpla ceva rău...

— Dă-mi voie să te contrazic. Pământenii nu trebuie să cunoască adevărul.

— Ce adevăr?

Davis a chicotit disprețuitor, iar Oldbury l-a privit obosit. Ciudat, începuse să-i fie frică de celălalt. Cu profilul lui ascuțit în lumina Lunii, Davis nu semăna deloc cu tatăl său, la care se gândea tot mai des (numai că şi-l imagina mai tânăr, cu tot părul pe cap şi cu inima sănătoasă).

— Cred că nu avem voie să cunoaştem multe lucruri referitoare la spațiu, a spus Davis. În fața noastră, universul se întinde pe o distanță de miliarde de ani-lumină, dar noi nu vedem decât un perete de întuneric — inclusiv când e vorba de fața invizibilă a Lunii -, pe care sunt pictate stele şi planete care se mişcă alandala, pentru ca o seamă de şmecheraşi de pe Pământ să inventeze tot soiul de teorii despre orbite şi gravitație.

— Pretinzi că ar fi un joc menit a ne pune mintea la încercare? a întrebat Oldbury, aducându-şi aminte ca prin ceață de discuția avută cu câteva zile în urmă şi de replicile lui Davis. Sau poate el spusese asta? I se părea că întreaga poveste nu avea nici o legătură cu propria-i persoană.

— De ce nu?

— Totul e în regulă, a încercat Oldbury să-şi calmeze colegul, dar el însuşi era puțin înfricoşat. N-o să se întâmple nimic nici mai departe. Într-o bună zi, totul o să iasă bine, de la început până la sfârşit...

— Atunci de ce n-a mai funcționat nici o comandă, după 200.000 de mile? Eşti în stare să-mi răspunzi?

— Acum ne aflăm noi aici şi putem să le reglăm manual.

— Ba n-o să putem!

Brusc, Oldbury şi-a amintit un roman pe care-l citise în adolescență; plin de entuziasm, a început să-l povestească:

— Pe vremuri, am citit o carte despre Lună. Marțienii înființaseră o bază pe partea ei nevăzută. Noi nu ne dădeam seama de existența lor, dar ei ne observau pe noi în secret...

— Cum? I-a repezit Davis, iritat. Cum puteau să ne vadă, dacă se aflau pe partea cealaltă?

— Nu, stai să-ți povestesc de la început...

Oldbury şi-a dat seama că începuse să vorbească din nou pițigăiat, dar nu-i păsa. Ar fi vrut să se scoale din fotoliu şi să sară în sus de bucurie că-i venise în minte un lucru atât de interesant, dar nu putea.

— Acțiunea se petrecea în viitor. Pământenii nu ştiau că...

— Tacă-ți fleanca!

Oldbury a amuțit. O asemenea jignire îi provoca o senzație de sufocare. S-a smiorcăit încet, ca un copil:

— Dar tu ai zis că pământenii nu trebuie să cunoască adevărul şi că de aceea se defectează instrumentele. Dacă reuşim să vedem cealaltă față a Lunii şi dacă

marțienii...

— Încetează să-mi mai impui capul cu marțienii tăi tâmpiți! Oldbury a tăcut din nou. Se supărase cumplit pe Davis. Ce dacă el era mare? Asta nu-i dădea dreptul să țipe la un copil!

Privirea i s-a fixat iarăşi asupra ceasului. Până la vacanța de vară rămăseseră doar o sută zece ore.

Acum se rostogoleau spre Lună. Se năpusteau în jos, în cădere liberă, cu o viteză năucitoare. Gravitația Lunii era redusă, dar ei se prăbuşeau de la o înălțime foarte mare. În cele din urmă, priveliştea a început să se schimbe, treptat-treptat apărând noi cratere.

Desigur, nu aveau să se ciocnească de Lună; viteza cu care se deplasau avea să-i înscrie pe orbita ei. Timp de o oră, urmau să zboare peste jumătate din suprafața ei, după care se vor îndrepta din nou spre Pământ.

Dar, din nefericire, Oldbury n-a mai văzut chipul pe care-l îndrăgise. De la distanța aceea, unica privelişte pe care o oferea satelitul era suprafața scobită de cratere. Singur şi îndurerat, bietul tânăr şi-a simțit ochii umplându-i-se de lacrimi.

Şi, dintr-o dată, spațiul restrâns al navei a prins să vibreze, zguduit de vaietul alarmelor, iar cadranele de la bord clipeau intermitent cu o lumină roşie.

Oldbury s-a tras înapoi, în vreme ce Davis striga aproape triumfător:

— Vezi, ți-am spus eu!

Apoi, pe când încerca — fără nici un rezultat — să acționeze manual comenzile, nu s-a putut abține să nu bombăne:

— Secrete! Secrete! Nici o informație nu va fi transmisă pe Pământ.

Oldbury continua, însă, să se uite la Lună. Ajunseseră foarte aproape de suprafața ei şi imaginea se mişca repede. Nava începuse să se zgâlțâie serios, când, pe neaşteptate, el a scos un țipăt ascuțit:

— Uite! Uite!

Tânărul înțepenise de groază, cu degetul îndreptat spre ecran. Davis a privit şi el în aceeaşi direcție.

— Doamne, Dumnezeule! a îngăimat acesta, repetând implorarea la nesfârşit, până ce ecranul s-a întunecat, iar cadranele de pe tabloul de comandă s-au colorat definitiv în roşu.

Lars Nilsson nu putea să se facă şi mai palid decât era, dar mâinile îi tremurau când şi-a strâns pumnii.

— Se întâmplă din nou! Ce porcărie! De zece ani, automatizarea ne face probleme. Şi pe navele fără echipaj uman, şi pe asta. Cine-i de vină?

N-avea rost să încerce să caute un țap ispăşitor. Nu era nimeni de vină, după cum a fost silit să recunoască, aproape imediat. Întâmplător sau nu, într-un moment crucial, lucrurile merseseră prost încă o dată.

— Trebuie să-i scoatem de acolo, a spus el, conştient în sinea lui de faptul că rezultatul putea fi pus sub semnul întrebării.

Totuşi, trebuiau să facă tot ce era omeneşte posibil.

Ai văzut şi tu, nu-i aşa? a întrebat Davis.

Mi-e frică, a scâncit Oldbury.

— Ai *văzut!* Ai văzut fața ascunsă a Lunii, ai văzut că, de fapt, *nici nu există!* Doamne, Dumnezeule, doar nişte bețe, nişte bârne care susțin şase milioane de mile pătrate de canava. De *canava,* pe Dumnezeul meu!

Şi Davis a izbucnit în hohote demente, răsucindu-se în fotoliu de atâta râs, până când s-a înecat şi l-a apucat tusea. Apoi, trăgându-şi sufletul, a spus cu o voce răguşită:

— Timp de un milion de ani, omenirea a privit în sus la cea mai mare fațadă

falsă pe care şi-ar putea-o imagina cineva. Îndrăgostiții se giugiuleau sub o pânză mare cât o lume, căreia ii ziceau Lună. Şi stelele sunt pictate, precis! Dacă am fi în stare să mergem puțin mai departe, am râcâi puțină vopsea, s-o ducem acasă. Ce caraghios! Ce caraghios!

Şi a început din nou să râdă. Oldbury voia să întrebe de ce se distra atât de mult omul cel mare, dar nu putea să îngâne decât: "De ce...? De ce...?", fiindcă râsul celuilalt îi înghețase sângele în vine, iar cuvintele i se înțepeniseră în gât.

— De ce? a catadicsit Davis să-i răspundă. De unde dracu' să ştiu? De ce platourile de filmări sunt înțesate de străzi cu fațade false? Poate că şi noi facem parte dintr-un fel de spectacol, numai că de data asta ne-am rătăcit ca doi proşti în spatele decorului, unde se văd frânghiile şi toate accesoriile. Locul nostru nu este aici. Nimeni de pe Pământ n-ar fi trebuit să afle despre existența decorurilor. Din acest motiv se strică toată aparatura după 200.000 de mile. Dar noi am *văzut.*

Apoi, uitându-se cu un aer parşiv la uriaşul de lângă el, a adăugat:

— Bănuieşti de ce nu e important faptul că noi am văzut? Oldbury îl privea cu fața udă de lacrimi.

— Nu. De ce?

— Fiindcă nu contează. Dacă le povestim celor de pe Pământ că Luna e o pânză întinsă pe nişte prăjini, ne ucid. Sau poate ne închid la balamuc, pentru tot restul vieții, asta în caz că sunt cumsecade. De aceea n-o să suflăm o vorbă. Vocea i s-a îngroşat amenințător:

— Ai înțeles? Nici o vorbă!

— Vreau să vină mama! a scâncit Oldbury.

— Ai înțeles ce-am zis eu? a repetat Davis. Să nu scoți nici o vorbă! E singura noastră şansă. N-au decât să descopere alții adevărul şi să moară pentru el. Jură! Să te înghită iadul dacă sufli vreo vorbă!

Răsuflând anevoios, Davis şi-a ridicat un braț amenințător, iar Oldbury s-a afundat în fotoliu cât a putut de mult.

— Nu da în mine! s-a smiorcăit el. Nu mă bate!

Dar Davis nu se mai putea controla.

— Există o singură soluție, a strigat el furios, lovind trupul chircit al celuilalt, iarăşi şi iarăşi.

Godfrey Mayer şedea pe marginea patului, în rezerva lui Oldbury.

— Ți-e clar acum? I-a întrebat el pe bolnav. Oldbury se afla sub observație de aproape o lună.

Lars Nilsson stătea în celălalt capăt al camerei, ascultând şi privind în tăcere. Revedea parcă figura lui Oldbury, înainte de plecarea acestuia în misiune. Acum fața lui era tot pătrată, dar obrajii i se scofâlciseră, iar bărbatul nu mai avea pic de putere.

— N-am fost pe o navă adevărată... N-am fost în spațiu..., a rostit Oldbury pe un ton liniştit, dar aproape în şoaptă.

— Exact. Aceasta nu este o minciună. Ți-am *arătat* nava şi comenzile cu ajutorul cărora imaginile Lunii şi ale Pământului puteau fi schimbate pe ecran. Ai *văzut* şi tu.

— Da. Ştiu asta.

— A fost un exercițiu, a continuat Mayer calm, o simulare perfectă a condițiilor din spațiu, pentru a testa reacția oamenilor. Firește că nu vă puteam mărturisi acest lucru, deoarece am fi compromis experimentul. Dacă situația ne scăpa de sub control, puteam opri exercițiul. Acesta este singurul mod în care putem învăța. Acum ştim ce modificări trebuie să facem şi vom încerca din nou cu alți doi oameni.

Psihologul îi dăduse de zeci de ori aceleaşi explicații. Oldbury trebuia ajutat să

înțeleagă, ca să poată duce din nou o viață normală.

— După noi, ați mai experimentat şi cu alții? a întrebat Oldbury îngândurat.

— Încă nu, dar în curând vom relua operațiile. Mai întâi, însă, trebuie să operăm nişte modificări.

— Eu n-am rezistat.

— E adevărat. Numai că, vezi tu, am reuşit să învățăm multe din experiența ta, aşa că, într-un fel, testul a fost încununat de succes. Trebuie să pricepi, comenzile erau programate s-o ia razna la un moment dat, ca să vă testăm reacția în caz de pericol, după câteva zile de stres şi oboseală. Defecțiunea avea să se producă exact când nava înconjura Luna, căreia trebuia să-i schimbăm poziția, astfel încât, pe drumul de întoarcere, s-o vedeți dintr-un unghi diferit. În intențiile noastre nu intra să dați ochii cu partea ei invizibilă, aşa că nu ne-am mai bătut capul cu ea. Am vrut să facem economie. Şi aşa, testul ăsta ne-a costat cincizeci de milioane de dolari... Crede-mă, nu ne-a fost uşor să construim replica exactă a satelitului.

— Numai că maneta de întrerupere a recepționării imaginilor n-a funcționat cum trebuia, a intervenit Nilsson, pe un ton amar. S-a defectat o valvă. Ați văzut spatele neterminat al Lunii şi am fost nevoiți să întrerupem experimentul, ca să nu te omoare...

— Asta e! I-a întrerupt Mayer. Acum repetă, Oldbury. Repetă totul de la început.

Cei doi savanți mergeau umăr lângă umăr pe coridor, cufundați în gânduri.

— Părea aproape recuperat astăzi, a spus Nilsson, într-un târziu. Tu ce crezi?

— Într-adevăr, a făcut progrese mari, a recunoscut psihologul. Dar terapia nu s-a încheiat nici pe departe...

— Cu Davis e vreo speranță? Mayer a clătinat din cap.

— E un caz cu totul deosebit. S-a închis în sine şi nu vorbeşte. Nu avem cum să comunicăm cu el. I-am aplicat diferite tratamente, dar n-a mers nimic. Îşi închipuie că, dacă vorbeşte cu noi, îl omorâm sau îl închidem la balamuc. Caz tipic de paranoia.

— I-ai spus că noi *ştim* cum arată Luna pe partea cealaltă?

— Dacă i-aş spune, i-aş stârni din nou instinctele criminale şi s-ar putea să nu avem acelaşi noroc ca data trecută. Cred că e incurabil. Supraveghetorul mi-a povestit că, ori de câte ori apare Luna pe cer, Davis o priveşte fix şi murmură: "Pânză!".

— Asta mi-aduce aminte de cuvintele pe care chiar el le-a spus. Ideile mor greu. Se pare că-i adevărat, a murmurat Nilsson.

— Avea dreptate, e tragedia lumii noastre. Numai că...

— Ce mai e?

— Toate rachetele fără echipaj uman lansate în spațiu au încetat să mai transmită exact în momentul în care trebuiau să ajungă pe partea nevăzută. Câteodată, stau şi mă întreb dacă nu cumva...

— Taci din gură! I-a întrerupt Nilsson pe colegul său, săgetându-l cu privirea.